

SAMMEN KAN VI MEST

ET STÆRKT, SIKKERT OG BÆREDYGTIGT EUROPA

M

INDHOLD

Et Danmark i Europa	3
Bedre forudsætninger for større danske indflydelse i EU	4
Et styrket fundament at bygge EU-politik på	4
Helt med i det Europæiske samarbejde	5
EU på skoleskemaet	6
Et sikkert Europa	7
Europa må tage større ansvar for egen sikkerhed	7
EU skal rodfæste sig som handlekraftig global spiller	8
Sikkerhed er ikke kun krudt og kugler	8
EU har vokseværk - også for sikkerhedens skyld	9
Medlemslandene skal overholde retsprincipper og fundamentale værdier	9
Et bæredygtigt Europa	10
EU skal løfte sit klimaansvar med konkret handling	10
EU skal sikre en grønnere, mere bæredygtig landbrugs- og fødevarerproduktion	11
Et Europa med flere blomster, bier og buske	12
Et åbent og beskyttet fællesskab med udsyn	13
Lovlige og sikre veje for flygtninge	13
Immigration kan delvist løse mangel på arbejdskraft	14
Større fokus på 'det globale syd'	14
Et europæisk sundhedsfællesskab	16
Sammen om at sikre bedre tilgang til sundhed	16
Mangel på personale i de europæiske sundhedsvæsnere	17
Global sundhedstrussel om antibiotikaresistens kræver europæisk handling	17
Etisk og forsvarlig brug af sundhedsdata kan styrke sundheden	18
En aldrende befolkning kalder på teknologiske løsninger	18
Et EU på forkant og i balance	19
Et progressivt EU, der har øje for borgerens rettigheder	19
Fælles koordinering af økonomisk politik	20
Regulering af kerneområderne og det indre marked	20
På forkant med digitale landvindinger	20
Europas fremtid skal bygges på regler, der giver mening	21

ET DANMARK I EUROPA

Danmark har været med i EU i mere end 50 år, og vi har i tidens løb haft mange skal/skal-ikke øjeblikke. Vi har taget forbehold og været kritiske – og der har været perioder, hvor danskerne har tvivlet på behovet for så omfattende en europæisk union.

I de senere år, og nok ikke mindst under indtryk af store eksterne begivenheder som den britiske udmeldelse af EU og senest krigen i Ukraine, kan man dog se i meningsmålinger, at den danske befolkning nu i meget høj grad bakker op om EU.

Danmarks EU-medlemskab har i særlig grad haft positiv betydning for vores økonomiske udvikling siden 1973, hvor vi trådte ind i fællesskabet. Som en lille åben økonomi er noget af det vigtigste for vores velstand, at vi har stabile og købestærke handelspartnere. Lige præcis dét har EU vist sig i stand til at levere ved at fjerne handelsbarrierer, og implementering af fælles produktionskrav på tværs til gavn for vores erhvervsliv.

Svimlende 510.000 danske arbejdspladser var i 2021 skabt af eksport til EU's Indre Marked – i alt seks ud af ti eksportjobs. Kigger man på den rene økonomiske gevinst ved at være en del af EU, viser en undersøgelse fra Kraka og Deloitte, at vores BNP i 2021 var 140 mia. kr. større end, hvis vi ikke havde været medlem af EU. Faktisk er Danmark ét af de lande, der nyder mest økonomisk gavn af at være med. Samtidig bidrager tusindvis af EU-borgere til vores virksomheder og offentlige sektor. Alene i 2022 kom over 25.000 EU-borgere til Danmark.

Det europæiske fællesskab har ikke blot leveret store velstandsgevinster for Danmark og de europæiske lande. EU har også i høj grad leveret fred, demokrati og stabilitet. EU er skabt ud af den rygende aske fra Anden Verdenskrig med håbet om, at man ved at handle sammen og lave fælles regler kunne skabe en permanent tilstand af fred. Kul- og Stålunionen blev etableret af seks krigsramte lande i 1952 for at gøre det tilstrækkeligt svært at bygge nye krigsmaskiner, da netop stål og kul var afgørende for krigsførelse.

Samarbejdet mellem de seks oprindelige lande udbygges senere til et egentligt fællesmarked skridt for skridt med fri bevægelighed af både varer og borgere. I dag er det europæiske samarbejde vokset markant. Det gælder både i dybden og i bredden. Men selve grundforudsætningen om, at det europæiske fællesskab skal sikre fred og demokrati i vores del af verden er fortsat en bærende søjle, og aldrig i Europas historie har der været fred mellem EU-medlemslandene i så lang en periode, som det er tilfældet. EU og dets forløber har været garanten for fred siden 1952. Den garanti skal også være en del af det fremtidige fællesskab.

Bedre forudsætninger for større danske indflydelse i EU

Europa-politik er en forlængelse af indenrigspolitik, og diskussioner og beslutninger i Europa-Parlamentet er ofte forløbere for diskussioner, der kommer til Folketinget på et senere tidspunkt. Det bør også afspejles i den måde, der arbejdes med EU-sager på.

For mange sager i Europaudvalget kommer sent, og det kan være uklart, hvordan man som dansk politiker får indflydelse på EU-lovgivning. Ofte kommer sagerne op i udvalgene, når de allerede har været i proces i EU-systemet i længere tid, og det er derfor vigtigt, at der arbejdes målrettet på, at sa-

gerne kommer til udvalgene i Folketinget, når der er bedst mulighed for reel indflydelse. Det vil kræve en ny måde at tilrettelægge udvalgsarbejdet på, hvor det bærende princip med fordel kan være en mere strategisk tilgang til samspillet mellem EU-dagsordenen og udvalgsarbejdet i Folketinget. Det kan ske ved en mere direkte inddragelse af fagudvalgene i Folketinget, og ved at søge at afklare danske holdninger på et langt tidligere tidspunkt af sagernes gang gennem EU-systemet med udgangspunkt i en skarp prioritering af EU-sager.

- **Moderaterne ønsker, at Danmark skal opprioritere og intensivere sit arbejde vedrørende EU for at kunne repræsentere landets interesser bedst muligt og mest effektivt. Dette gælder på embedsmandsplan og på politisk plan.**
- **Moderaterne ønsker selv at gå foran med dette og integrere partiets arbejde i EU med arbejdet i Folketinget i så høj grad som muligt.**

Et styrket fundament at bygge EU-politik på

Alle ambitiøse projekter kræver et stabilt fundament, og i Danmark har vi haft tradition for at europapolitikken er et område, hvor samarbejdet mellem partierne hen over midten har været stabilt over mange valgperioder. Dette stabile fundament har været nødvendigt for en effektiv varetagelse af danske interesser i EU. Traditionen har været udmøntet i en bred europaaftale, der har lagt linjerne for den danske europapolitik. Desværre har vi siden 2008, hvor den seneste europaaftale blev udarbejdet, set revner i det fundament.

- **Moderaterne støtter, at der igen etableres en bred politisk enighed omkring den langsigtede danske europapolitik, hvilket kunne udtrykkes gennem formuleringen af en europaaftale. Det ville være hensigtsmæssigt, at denne kunne forhandles på plads inden det danske EU-formandskab i 2025.**

Helt med i det Europæiske samarbejde

De danske forbehold over for visse dele af EU-samarbejdet blev formuleret i den såkaldte Edinburgh-aftale og virkeliggjort i forbindelse med folkeafstemningerne om Maastricht-traktaten i 1992 og 1993. Forbeholdene betyder, at Danmarks muligheder for indflydelse på centrale politikområder er begrænset, samtidig med, at vi ikke helt eller delvist kan drage direkte fordel af relevante EU-tiltag som fx Europol.

Forbeholdet over for Danmarks deltagelse i EU's forsvarssamarbejde blev afskaffet efter folkeafstemningen i 2022, mens forbeholdene vedrørende euroen, det retslige samarbejde og unionsborgerskabet stadig er i kraft. Unionsborgerskabsforbeholdet har ingen praktisk betydning på grund af senere ændringer af traktaten, mens euroforbeholdet og det retslige forbehold begge tidligere har været forsøgt afskaffet gennem folkeafstemninger.

I 2015 stemte danskerne nej til at lade retsforbeholdet overgå til en tilvalgsordning. Et af de bærende argumenter for at omlægge forbeholdet var dengang, at EUROPOL i EU snarligt ville gå fra at være et mellemstatsligt samarbejde til et overstatsligt samarbejde med den indvirkning, at Danmark ville stå udenfor. I mellemtiden har vi dog fundet en pragmatisk løsning på denne udfordring, hvilket gør, at vi, dog med besværlighed, fortsat kan tage del i EUROPOL-samarbejdet. Men retsforbeholdet handler ikke kun om den grænseoverskridende kriminalitet. Det handler i høj grad også om fælles grundlæggende rettigheder, når der opstår tvister mellem borgere fra forskellige europæiske lande.

Med retsforbeholdet mister danskerne mulighed for at få prøvet sager af, når der f.eks. opstår uenighed om forældremyndighed for børn af forældre, der ønsker at bo i forskellige EU-lande. Det kan have store konsekvenser for den enkelte borger, og der har til tider været sager fremme i pressen med, at en udenlands forælder modvilligt har flyttet børn med til et andet EU-land, uden at forælderen i Danmark kan stille noget op.

Det andet af de resterende forbehold, der har reel betydning, er Euroforbeholdet. Danmark står i dag uden for den sidste fase i det økonomiske samarbejde i EU, og vi har derfor ikke euroen, men den danske krone. Vi har dog valgt, at den danske pengepolitik på store træk skal følge den europæiske gennem en fastkurspolitik, og at den danske rente skal følge den europæiske, som fastsættes af Den Europæiske Centralbank. På mange måder har vi derfor implementeret den europæiske pengepolitik på trods af, at vi bruger danske kroner. At vi følger den europæiske pengepolitik, har betydelige fordele. Det giver først og fremmest en kursmæssig stabilitet til gavn for samhandlen med eurolandene, hvor eurolandet Tyskland er vores største handelspartner. På trods af, at vi i Danmark har besluttet at følge de beslutninger der træffes i Den Europæiske Centralbank, står vi med forbeholdet uden for indflydelse på, hvilken linje der lægges. I praksis har det den betydning, at vi ikke er inviteret med, når de europæiske finans- og økonomiministre mødes for at drøfte pengepolitiske spørgsmål.

Vi lever i en tid, hvor det europæiske sammenhold er vigtigt, og forbeholdet over for euroen betyder, at vi fra dansk side ikke kan træde helt ind i og påvirke retningen for det europæiske samarbejde.

- **Moderaterne anerkender, at forbeholdene var udtryk for en politisk løsning på det tidspunkt, hvor de blev indført, men tiden er nu en anden.**
- **Moderaterne mener, at retsforbeholdet står i vejen for, at Danmark kan få gavn af og tage del i de beslutninger, der træffes i EU på det retslige område. Forbeholdet er en uhensigtsmæssig hindring for Danmark i at sikre effektiv bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet, en hindring i væsentlige vilkår for danske borgere om civilretlige spørgsmål på tværs af EU-lande og i indflydelse på EU's asyl- og migrationslovgivning. Derfor er vi for afskaffelse af retsforbeholdet.**
- **Moderaterne er principielt for en afskaffelse af euroforbeholdet. Det er dog ikke relevant at sætte forbeholdet til afstemning inden for en overskuelig fremtid. Her vil det være afgørende, at eurosamarbejdet bevæger sig i en retning, hvor omkostningen ved at stå udenfor bliver for stor.**

EU på skoleskemaet

Danskerne skal vide meget mere om EU, for desværre ligger vi højt placeret i statistikkerne over dem, der til dagligt hører mindst om Europa-Parlamentet. Samtidig er der næsten ingen krav til undervisning omkring EU i hverken grundskolen eller på ungdomsuddannelserne.

Det giver anledning til bekymring, når vi tager i betragtning, at en stor del af den danske lovgivning er udarbejdet på baggrund af de beslutninger, der træffes i EU. Undersøgelser viser, at der ikke findes pædagogisk bearbejdet undervisningsmateriale i Danmark, undtagen særskilte kapitler i samfundsfagbøger og EU's eget oplysningsmateriale. Det skal vi gøre bedre. Vi bør styrke kommende generationers viden om unionen, og gøre dem bevidste om, hvordan EU påvirker deres dagligdag, så alle danskere kan tage informerede beslutninger ved valg.

- **I Moderaterne vil vi arbejde for at inkludere EU som en integreret del af undervisningen i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Vi skal gøre EU mere tilgængeligt via bedre pædagogisk materiale og øge skolernes internationale aktivitet.**
- **Vi ønsker, at EU skal tydeliggøres i formålsparagrafferne i samfundsfag og historie, både i grundskolen og på ungdomsuddannelserne.**
- **Vi vil indføre et "europæisk skolevalg" på lige fod med det almindelige skolevalg, så eleverne kan deltage aktivt i den politiske debat, og lære om beslutningsprocesser.**

ET SIKKERT EUROPA

Da russiske kampvogne rullede ind over grænserne til Ukraine i februar 2022, ændrede det på et splitsekund vores billede af Europa og Europas sikkerhed. Et billede, der siden Berlinmurens fald har givet danskerne en følelse af relativ tryghed for vores landegrænser.

Vores egen tro på fred og frihed har efter Sovjetunionens fald været så dominerende, at vi ikke tog advarselstegnene fra Rusland alvorligt. Alarmklokkerne ringede ikke for alvor, da Rusland overtog Krim og Østukraine i 2014. Dengang burde vi have indset, at vi ikke blot stod overfor en ny fjende i øst, men også en ny geopolitisk dagsorden, hvor vi selv må være garanten for vores egen sikkerhed i Danmark og i Europa.

Selvom Danmark er en stor nation, er vi et lille land – og vores samarbejde med omverdenen har altid været en grundstøtte i vores lands identitet og historie. Nu hvor de internationale bånd bliver udfordret, må vi gøre en oprigtig indsats for at styrke dem endnu mere – og her er de europæiske institutioner helt centrale.

Europa må tage større ansvar for egen sikkerhed

Det vestlige svar på den russiske invasion var både klogt og nødvendigt. Et stærkt sammenhold i NATO og i EU har været konstant siden krigens udbrud. Det er lykkedes at enes om en ambitiøs sanktionspolitik, der fortsat bliver udviklet i tæt koordination. Massive leverancer af militært udstyr og nødvendig humanitær og finansiel hjælp til Ukraine er blevet gradvist forøget. Leveringer der sammen med ukrainernes mod og kampvilje har været en afgørende faktor i forhold til, at Ukraine kan stå imod Putins aggression.

NATOs udvidelse med flere nordiske lande styrker forsvarsalliancens sammensætning. Det sender et klart signal til Rusland om, at Europa står sammen – i og uden for EU.

Men det kommer med en pris. Alle lande i NATO forstår nu vigtigheden af at overholde NATO-forpligtelsen om at bruge 2% af sit lands BNP til forsvarsudgifter. Vi er ikke selv i mål endnu, men vi kommer nærmere og nærmere – og med hver en krone skaber vi et stærkere NATO og et sikrere Europa.

Samtidig er der en udvikling i retning af, at Europa skal tage ansvar for sin egen sikkerhed ved at videreudvikle den forsvarspolitiske dimension i EU. Danmark tog et stort skridt til at være med i det arbejde, da vi i 2022 afskaffede det danske forsvarsforbehold ved en folkeafstemning. Danskerne var overvældende enige i afskaffelsen – og vores enighed har bragt os ind til beslutningsbordet, når EU's forsvarspolitik skal udvikles.

Det styrkede samarbejde i EU kan med fordel udvikles på en række centrale områder som: cybersikkerhed, militær mobilitet, kunstig intelligens og forskning. Vi bør også udvide og udvikle den europæiske forsvarsindustri. Det er helt tydeligt, at vi i en kommende valgperiode står over for beslutninger, der bliver fuldstændig afgørende for vores fremtidige sikkerhed i Europa.

- **Moderaterne vil arbejde for, at Danmark deltager fuldt i og er aktivt bidragende i EU's forsvarssamarbejde i tillæg til og i tæt koordinering med NATO.**

EU skal rodfæste sig som handlekraftig global spiller

EU er på en række områder et stort samhandelsområde – verdens tredjestørste målt på økonomisk aktivitet - kun overgået af Kina og USA. Når vi i EU beslutter os for en gå i en retning trækker det verden med. Særligt på klima- og miljøområdet og i reguleringen af komplicerede tekniske områder, er EU en global aktør med betydelig vægt, men denne globale indflydelse har ikke traditionelt været omsat til indflydelse inden for det sikkerhedspolitiske område.

I de kommende år vil der givet gøres flere forsøg på at styrke EU's geopolitiske kapacitet ved eksempelvis beslutninger om og eksekvering af sanktionspolitikker overfor krigsførende lande til forsvar for europæiske værdier.

- **Moderaterne støtter en udvikling, hvor EU udnytter sin økonomiske styrke til at fremme sine sikkerhedspolitiske interesser i bredeste forstand og underbygger sin rolle som global aktør.**

Sikkerhed er ikke kun krudt og kugler

Ruslands ulovlige krig i Ukraine har tydeligt vist, at sikkerhed handler om meget mere end blot væbnede konflikter. Spørgsmål som f.eks. forsyningssikkerhed af energi, cyberforsvar, handel med strategisk vigtige varer og udvikling og beskyttelse af nye infrastrukturer trænger sig mere og mere på.

EU kan i de kommende år med fordel bevæge sig i retning af en langt mere diversificeret og robust forsyningssituation på energiområdet for at reducere eller helt afskaffe afhængigheden af energiforsyning fra krigsførende lande som Rusland.

Der kan ikke være tvivl om, at Europa, og EU i særdeleshed, i de kommende mange år vil forsøge at styrke sin autonomi og selvforsyning på en række andre områder, der er særlig kritisk i forhold til EU's sikkerhed. Vi er blevet bevidste om, at udvikling og produktion af kritisk teknologi, så som mikrochips, i større grad skal enten produceres i EU eller bredes ud til flere lande end f.eks. Kina og Taiwan.

- **Moderaterne støtter en energipolitik i Danmark og i EU, der gør vores energiforsyning mindre afhængig af enkeltlande uden for det europæiske samarbejde.**
- **Moderaterne støtter det globale frihandelssystem, men vi anerkender, at vi, grundet strategiske interesser, har brug for at være selvforsynende på blandt andet kritisk teknologi.**

EU har vokseværk - også for sikkerhedens skyld

Optagelsen af nye medlemslande i EU har aldrig kun været et spørgsmål om økonomi og handel. Lige fra optagelsen af Grækenland, Spanien og Portugal og videre til den massive optagelse af lande i Østeuropa, har der været en demokratisk og fredsskabende dimension af udvidelsespolitikken.

Sådan vil det også blive i de kommende år, hvor optagelsen af Ukraine, Moldova, Georgien og lande på Vestbalkan vil være på dagsordenen. Denne udvidelsesproces kan blive lang og vanskelig på grund af de klare krav til ansøgerlande om at kunne leve op til EU's optagelseskriterier, samtidig med, at presset for at optage dem af freds- og sikkerhedspolitiske grunde vil være stort.

Denne proces vil også sætte effektiviteten af EU's beslutningsproces på dagsordenen, ligesom det har været tilfældet ved tidligere udvidelser. Det omfatter blandt andet muligheden for, at et smalt mindretal af lande kan stoppe vigtige processer ved hjælp af vetoet. I den sammenhæng er det relevant at overveje en forbedring af nationalstaternes og Europa-Parlamentets demokratiske position i EU's beslutningsprocesser.

- **Moderaterne støtter udvidelsesprocessen af EU som en del af EU's mission om udvikling af fred og demokrati på kontinentet.**
- **EU's evne til at beslutte og gennemføre sine politikker bør gøres smidigere, og Moderaterne er derfor åbne over for, at beslutningsprocessen i EU bevæger sig i retning af flere flertalsafgørelser på sensitive områder som udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik, så enkelte lande ikke kan udnytte deres vetoet til at blokere rettidige tiltag i det omfang den nuværende traktat giver mulighed for dette.**
- **Moderaterne ønsker en samfundsdrøftelse af en mere tydelig og effektiv vej til, at kandidatlande kan blive optaget i EU. Vi mener, at det kan være fordelagtigt, at optagelsesprocessen deles op i trin, der over tid resulterer i et fuldt medlemskab. Det er samtidig helt centralt for Moderaterne, at nye medlemslande overholder alle kriterier for optagelse.**

Medlemslandene skal overholde retsprincipper og fundamentale værdier

Da EU i 2004 udvidede med en række østeuropæiske lande, var der frygt for, at det ville skabe udfordringer i forhold til det indre marked, arbejdskraftens frie bevægelighed og håndteringen af de mange nye lande med arbejdstagere, der var vant til lavere lønninger, og som kunne presse arbejdsmarkedet i lande som Danmark. Det har også givet anledning til nogle gnidninger, men har dog i det store hele fungeret, og systemet har udviklet sig for at kunne tage hånd om disse problemer. Hvad der derimod ikke var ventet var, at der kunne komme demokratiske tilbageslag i nogle af de nye medlemslande, der kunne bringe dem i konflikt med EU's fundamentale værdier og retsprincipper. Men det er sket i nogle lande, hvilket EU-systemet ikke var beredt på, og derfor ikke har kunnet håndtere disse afvigelser effektivt. Det skal vi gøre bedre.

- **Moderaterne ønsker, at EU, inden der optages yderligere lande, udvikler passende instrumenter inden for rammerne af traktaten både i form af sanktionsmuligheder og andre pressionsinstrumenter for at sikre at medlemslandene lever op til de fundamentale principper, der danner grundlag for EU-fællesskabet.**

ET BÆREDYGTIGT EUROPA

Miljøpolitik har været en central del af EU-samarbejdet lige så længe, som Danmark har været en del af fællesskabet. Men et egentligt retsgrundlag for miljøpolitikken blev først indført i traktaten i Fællesakten fra 1987. Siden har den miljøpolitiske regulering udviklet sig kraftigt, og EU-reguleringen af mange miljøområder har ligget i front globalt i hele perioden frem til i dag.

Parallelt er indsatsen mod de menneskeskabte klimaforandringer kommet til at dominere miljødagsordenen mere og mere lige siden vedtagelsen af den første internationale reduktionsprotokol i Kyoto i 1997. Dette med god grund, da klimaforandringerne er vor tids største globale udfordring.

EU skal løfte sit klimaansvar med konkret handling

Den grønne omstilling er den absolut vigtigste dagsorden for ethvert land, person og organisation i verden, og EU har et enormt ansvar at løfte. I mere end 30 år, har det været en verdensomspændende nøgleopgave at begrænse menneskeskabte klimaforandringer. Der har været meget snak og mange målsætninger - men alt for lidt handling. Der er brug for en ambitiøs implementering af tiltag, der skal muliggøre opfyldelsen af både de kortsigtede og langsigtede mål, herunder EU's "Fit for 55"-plan.

Danmark og EU har været bannerførere for at virkeliggøre en effektiv klimapolitik, men står overfor udfordringer i implementeringen. Udfordringer, vi skal løse. Klimaforandringer stiller enorme krav til borgere, erhvervsliv og samfundet som helhed. Selvom det er presserende med handling, er det afgørende at tilgå den grønne omstilling pragmatisk, så vi er opmærksomme på balancerne, når politiske aftaler skal implementeres i samfundet.

Indsatserne bør have fokus på den rette finansiering og regulering. Det handler blandt andet om adfærdsregulerende virkemidler, såsom afgifter, der har til formål at begrænse forbruget af fossile brændsler, og incitamentsforanstaltninger, der gør det attraktivt for borgerne, erhvervslivet og ikke mindst landbrugssektoren at bidrage yderligere til den grønne omstilling. Det kræver et stort forudgående arbejde, hvor diplomatiet spiller en afgørende rolle. Diplomati er danske og europæiske erhvervsfremstød et vigtigt led i kampen for at præge og rykke tredjelande i en bæredygtig retning. Udbredelsen af danske og europæiske teknologier rummer et stort potentiale ift. den globale klimaomstilling, hvorfor vi skal gøre, hvad vi har i vores magt for at udbrede de gode løsninger.

For at sikre en omstilling til en energiforsyning uden brug af fossile brændstoffer vil der udover massive investeringer i alternative energikilder, som f.eks. havvindmølleparker, være brug for investeringer i grænseoverskridende infrastruktur specielt i forhold til det europæiske elnet.

For at skabe en grønnere retning for Europa, er regulering nødvendigt. En markedsdrevet grøn omstilling vil være at foretrække, men der er brug for handling nu, og hvis markedet ikke selv skubber det sorte ud, kan det være nødvendigt at give en kærligt hjælpende hånd. Dette gælder industri såvel som landbrugssektoren.

- **Moderaterne mener, at EU bør bruge væsentlige handelspolitiske virkemidler, såvel som positionen som førende inden for udvikling af grønne løsninger og ny teknologi til at presse på for global klimahandling og til at sikre ambitiøse fælles globale standarder. Ligeledes bør vi fortsætte udviklingen af en fælles europæisk transportpolitik med blandt andet krav om standardisering af grøn infrastruktur.**

- Moderaterne ønsker, at offentlige midler skal bruges til at skabe incitament for, at private midler i højere grad vil deltage i finansiering af klimaprojekter i fremtiden. Dette gør sig også gældende i forhold til midler udloddet af Den Europæiske Investeringsbank, der i højere grad i fremtiden må opprioritere finansiering af den grønne omstilling.
- Moderaterne ser positivt på, at man på europæisk niveau, undersøger muligheden for, hvorvidt moderne former for kernekraft kan spille en rolle i fremtidens energimiks.

EU skal sikre en grønnere, mere bæredygtig landbrugs- og fødevarerproduktion

Landbrugssektoren er – foruden industrien og transportsektoren – den sektor, der udleder flest drivhusgasser årligt.

EU indgik i december 2022 en aftale om CO₂-kvoter, der skal styrke EU's Emission Trading System (ETS). Aftalen sætter et loft over, hvor meget CO₂ virksomheder i medlemslandene må udlede. Aftalen vil ifølge EU-Kommissionen reducere udslippet fra de sektorer i EU, der er omfattet af ETS, med 62 procent i 2030 i forhold til niveauet i 2005. Landbruget var dog beklageligvis ikke en del af aftalen.

Fødevarerproduktionen i særligt landbruget kræver store arealer, og jord er en af vores mest dyrebare ressourcer, når det gælder til biodiversitet, men også i forhold til tiltag vedrørende den grønne omstilling. Derfor er det vigtigt, at man i højere grad på EU-niveau tænker i multifunktionel jordfordeling, hvor de områder vi gerne vil prioritere, ikke spænder ben for hinanden, men formår at sameksistere, der hvor det er muligt.

- Moderaterne mener, at en løsning på udfordringen med omstillingen af landbruget i takt med omstillingen af industrien og transportsektoren kunne være at implementere et CO₂-kvotesystem på landbrugsområdet efter samme model som industrien. Der bør tænkes i klare incitament for at omstille landbrugsproduktionen i klimavenlig retning på en ansvarlig måde. Det kan føre til at der sker en strukturel omlægning af landbruget, hvor husdyrproduktionen mindskes, mens planteproduktionen styrkes. Men vi har øje for at landbruget skal udvikles – ikke afvikles.
- Moderaterne støtter en moderne anvendelse af den europæiske landbrugsstøtte. Danske landmænd modtager ca. 6,6 mia. kr. i direkte landbrugsstøtte fra EU. I takt med, at dansk landbrug omstiller til en mindre CO₂-udledende produktion, bør landbrugsstøtten følge med og skabe incitament for en grøn omstilling af landbruget og fødevarerproduktionen. Moderaterne forholder sig positivt til mulighederne for, at landbrugsstøtten kan differentieres og skabe bedre incitament for at landmænd på tværs af EU omstiller produktionen i en klimavenlig retning.

Et Europa med flere blomster, bier og buske

Klimakrisen får meget opmærksomhed. Det er godt – og det har skabt konsensus omkring et behov for handling. I klimakrisens skygge ser vi dog en mere ukendt, men lige så alvorlig trussel fra den biodiversitetskrisen, der giver planter, dyr og svampe trange kår. Mange plante- og dyrearter er i fare for at uddø. Det gælder både i Danmark, men også i Europa og globalt.

EU's politik på natur- og biodiversitetsområdet har i årevis haft fokus på naturbeskyttelse gennem Habitat-direktivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, men på grund af biodiversitetskrisen er opmærksomheden i stigende grad rettet mod naturgenopretning. Det seneste initiativ er den foreløbige vedtagelse af EU's første naturgenopretningsplan, der sætter konkrete mål for genopretningen af natur i EU.

- **Moderaterne støtter EU-indsatserne for at fremme biodiversiteten og ikke mindst genoprettelse af naturområder, og vi vil arbejde målrettet for, at Danmark til fulde og hurtigst muligt overholder de allerede besluttede forpligtelser.**
- **Vi støtter en fortsat omlægning af landbrugsstøtten f.eks. i form af flere støttekroner til natur- og klimagavnige indsatser i landbruget for at fremme naturgenopretningspolitikken i EU.**
- **Moderaterne støtter EU-tiltag, der fremmer biodiversitet og natur i byområder, herunder bytræer, taghaver mv. Samtidig vil vi arbejde for udbredelse af nye typer af ukrudtsbekæmpelse, som f.eks. mikroorganismer, med målsætningen om at undgå kemikalier og sprøjtegifte helt i fremtiden.**

ET ÅBENT OG BESKYTTET FÆLLESSKAB MED UDSYN

Når vi på TV ser bådene med migranter krydse Middelhavet og ser billeder af børn og voksne bag hegn i lejre ved EU's grænse mod Øst, kan det virke som en anden verden. Men det er vores baghave. Og som vi så det i 2015 med de store syriske flygtningestrømme, som nåede Danmarks grænser, kan det pludseligt blive endog meget nært.

Lovlige og sikre veje for flygtninge

Flygtningepolitik bør være et fælleseuropæisk anliggende, hvor den største opgave er at udarbejde en fælles ramme for flygtninge, der er acceptabel for alle medlemslande. Det er et emne, der sætter blus under følelserne, og det har været tæt på at koge over i mange år - men det skal ikke afholde os fra at sikre ordentlig lovgivning, fordi det system vi har nu i EU, ikke fungerer i praksis.

Migrationspagten, der er blevet foreslået, men som der endnu ikke er enighed om, indeholder mange af de nødvendige elementer til en fælles politik om en fordelingsnøgle blandt landene både med hensyn til flygtninge og økonomisk solidaritet, men også et samarbejde om modtagelsen af mennesker med flygtningestatus. Danmark er på grund af sit retsforbehold ikke automatisk en del af denne pagt på en række områder. En effektiv fælles flygtningepolitik i Europa kræver desuden en effektiv beskyttelse af EU's ydre grænser for at forhindre ukontrollerede menneskestrømme, og dette spørgsmål er også genstand for kontinuerlige diskussioner i EU.

- **Moderaterne mener, at europæisk flygtningepolitik skal være båret af respekt for menneskerettigheder, ordentlighed og evne til at tilpasse os fremtidige udfordringer på en ansvarlig og effektiv måde. Vi støtter en fair og balanceret fælles europæisk migrationspolitik med fordelingen af flygtninge mellem medlemslandene samtidig med, at den enkelte flygtnings trivselsmuligheder opretholdes. Det kræver fleksibel lovgivning, der tager hensyn til de enkelte landes situation.**
- **Moderaterne ønsker, at Danmark, trods sit nuværende retsforbehold, skal deltage så meget som muligt i udarbejdelsen og gennemførelsen af den fælles politik.**
- **Moderaterne ønsker at øge den aktive europæisk indsats i verdens brandområder, der skal have til formål at udbedre de situationer i Europas nærområder, der er med til at skabe store flygtningestrømme.**

Immigration kan delvist løse mangel på arbejdskraft

Danmark mangler arbejdskraft, og det er en problematik, der er ikke unik for Danmark alene. Mange andre EU-lande står over for både en akut og herefter mere langsigtet mangel på kvalificeret arbejdskraft - ikke mindst inden for sektorer, der er essentielle i en moderne velfærdsstat og arbejdet med at effektuere grønne omstilling. For at løse arbejdskraftsudfordringen vi har til fælles, kan vi med stor fordel pulje de enkelte landes problemer med mangel på kvalificeret arbejdskraft og iværksætte fælles tiltag.

Hvert enkelt medlemsland kan gøre sit, men hvis vi for alvor vil skabe effektive systemer, kan vi med fordel lave fælles tiltag for at uddanne og tiltrække arbejdskraft til EU. Moderaterne har i Danmark stillet forslag om, hvordan vi ville kunne sikre mere arbejdskraft udefra ved hjælp af uddannelsessteder i tredjelande. Vi ser en oplagt mulighed for, at tiltag som disse kan udbredes til det samlede EU. Eksterne uddannelsescentre uden for EU vil samtidig kunne løfte uddannelsesniveaue i de pågældende lande, hvis man vælger, at kun en andel af de studerende modtager et arbejdsvisum til EU-lande, der er en del af en eventuel aftale om dette, og resten bliver i hjemlandet.

En anden løsning kunne være at styrke EU-ambassader i tredjelande på en måde, så man som migrant kan få en realistisk vurdering af sin situation. Altså; hvor stor sandsynligheden vil være for at opnå enten flygtningestatus eller at modtage et arbejds- og/eller uddannelsesvisum til et pågældende EU.

- **Moderaterne mener, at mulighederne for et tættere samarbejde skal undersøges, for eksempel ved etablering af fælles regler for flygtningepolitik, uddannelses tilbud i tredjelande med henblik på rekruttering af arbejdskraft eller ved at styrke EU-ambassader i tredjelande og deres kapacitet. Bilateralt samarbejde med et eller flere andre EU-lande kan også være en vej frem.**

Større fokus på 'det globale syd'

På det afrikanske kontinent forventes befolkningen at fordoble sig fra 1,2 milliarder til 2,4 milliarder mennesker inden 2050. Prognoser indikerer desuden, at hver anden ung på verdensplan vil være afrikaner inden udgangen af dette århundrede, og Afrikas relative andel af verdensbefolkningen vil stige markant, så afrikanere til den tid udgør 40 % af jordens befolkning.

Forskellige områder i Afrika står over for en bred vifte af udfordringer, som med stor sandsynlighed også vil få konsekvenser for Europa. Væbnede konflikter og f.eks. klimakrisen medfører allerede massiv fordrivelse af befolkningsgrupper, der både permanent eller midlertidigt skal finde nyt rod fæste. Hvis der ikke bliver skabt en positiv, eller som minimum, stabil fremtid på tværs af det afrikanske kontinent, vil det være umuligt at opføre et hegn stort nok til at forhindre en strøm af nødlidende mennesker i at søge mod Europa.

Afrika er også et kontinent med betydelige muligheder og mange lande gennemgår en positiv udvikling. Ikke mindst på grund af de enorme naturressourcer. Disse muligheder har store internationale spillere set sit snit til at udnytte. Det gælder især Kina, der nu er Afrikas største handelspartner, og som samtidig investerer massivt i afrikansk infrastruktur. I løbet af 2020 alene brugte Kina omkring 650 milliarder kroner i Afrika, og der er planlagt projekter til en værdi af omkring 6.850 milliarder kroner – mere end dobbelt så meget som Danmarks samlede økonomi.

De omfattende kinesiske investeringer i særligt syd- og Østafrika medfører en så stor gældsætning af landene, at det bliver praktisk talt umuligt at træffe beslutninger uden at tage hensyn til Kinas interesser. Flere eksperter påpeger, at denne situation kan forhindre disse lande i at udvikle sig i en mere demokratisk retning.

Rusland har også interesser i Afrika og har været til stede i både officiel og uofficiel kapacitet i årevis. Wagner-gruppen er et eksempel på Ruslands tilstedeværelse, og i dag er Rusland den største leverandør af våben til Afrika. Nogle eksperter peger på, at Putin ønsker at demonstrere for de afrikanske

lande, at Rusland er en troværdig alternativ partner til vestlige nationer. Som en del af dette, leverede Rusland gratis korn til seks afrikanske lande som kompensation for udfordringerne med kornekspporten fra Ukraine på grund af Ruslands ulovlige krigsførelse.

Ruslands succes med arbejdet for at skabe relationer i Afrika kom til udtryk ved FN-afstemningen i februar 2023 om at fordømme Ruslands invasion af Ukraine. Her undlod 32 lande at stemme, hvoraf flertallet var afrikanske lande. Syv lande stemte imod.

Det er indlysende, at det på flere måder tjener Europas interesser at styrke engagementet i Afrika.

- **Moderaterne ser med bekymring på internationale aktørers interesser og involvering i Afrika og vi vil arbejde for, at EU bliver Afrikas foretrukne partner.**
- **Moderaterne foreslår en øget indsats fra EU's side i forhold til Afrika og den Afrikanske Union med det formål at finde fælles løsninger på globale udfordringer.**
- **Moderaterne ønsker, at EU's indsats skal bidrage til politisk stabilitet, sikkerhed og bæredygtig økonomisk udvikling i Afrika samt styrke landenes strategiske uafhængighed og imødegå irregulær migration.**

ET EUROPÆISK SUNDHEDSFÆLLESSKAB

Man kan sige, at sundhedsvæsenet er lakmusprøven på en velfungerende velfærdsstat. Borgere skal have hurtig, sikker og ordentlig behandling, der ikke bør være afhængig af størrelsen på pengepungen. Desværre oplever vi i Europa og Danmark, at lige netop sundhedsvæsnerne af pressede, og ser ud til at blive det i større grad fremadrettet medmindre, vi handler nu. På tværs af Europa står vi overfor enslydende problematikker inden for velfærd og sundhed, hvor vi med stor fordel kan udtænke løsninger på europæisk plan. De demografiske ændringer og den aldrende befolkning i Europa stiller os over for nye udfordringer på flere fronter som at sikre et bæredygtigt arbejdsmarked, høj produktivitet og imødekomme behovet for sundhedspleje. Moderaterne er optaget af, at vi intensiverer arbejdet med at løse fælles udfordringer på sundhed, med de metoder, der er mulige inden for den gældende traktat.

Sammen om at sikre bedre tilgang til sundhed

Muligheden for at kunne forsørge sig selv samt muligheden for at kunne blive behandlet i tilfælde af sygdom, er central i alle menneskers liv, men det er desværre et faktum, at forskellige befolkningsgrupper har forskellig adgang til sundhedsvæsenet. Et eksempel på dette er personer fra forskellige sociale eller økonomiske baggrunde, hvor der er en tendens til, at personer, der er kommet ind til verden i bedre sociale kår, også har bedre adgang til sundhed. Det vil derfor være naturligt, at man på tværs af EU får en større fælles bevidsthed om faktorerne bag ulighed i sundhed, herunder hvilke forebyggelsestiltag, der virker. Håndteringen af COVID-19-epidemien viste, at et samlet EU kan løse en fælles sundhedsudfordring til gavn for den enkelte borger i medlemslandene. Derfor bør man på europæisk plan arbejde for at samarbejde om at løse udfordringerne med ulighed i sundhed.

Selvom sundhedsvæsenet er et nationalt anliggende, tror vi på, at vi skal udforske sundhedsfællesskaber og samarbejde på tværs af nationale grænser i Europa. Det er tydeligt, at vi har store potentialer for at løfte visse områder af sundhedsvæsenet op på et europæisk plan. For eksempel hos danskere, der får stillet sjældne diagnoser, som kræver højt specialiseret behandling. Ved sjældne sygdomme, der rammer én ud af en million, vil der kun være seks i Danmark med den lidelse, hvor der i EU vil være 450. EU's størrelse kan med fordel udnyttes bedre i en situation som denne.

En anden fælles europæisk udfordring er at sikre forsyninger af medicin. Flere og flere medlemslande oplever, at det er svært at skaffe nok lægemidler til deres befolkninger. Et fælles europæisk indsatsområde kunne være, at man arbejder sammen om at have og ikke mindst betale for, at eksisterende lægemiddelproducenter i Europa sikrer en kapacitet til at producere lægemidler, der opstår mangel på.

- Moderaterne foreslår, at medlemslandene indgår et struktureret samarbejde om at afdække faktorer bag ulighed i sundhed f.eks. ved, at hvert medlemsland udgiver en årlig rapport om sundhedsprofiler i de enkelte lande, der drøftes på en årlig konference blandt medlemslandene.
- Moderaterne foreslår at undersøge oprettelsen af særlige europæiske sundhedscentre, der kan mobilisere eksperter, uanset hvor sjældnen en lidelse måtte være, og sikre, at berørte borgere får adgang til nødvendig behandling og ekspertise.

Mangel på personale i de europæiske sundhedsvæsnere

Mangel på sundhedspersonale i Europa er en presserende opgave. Konsekvenserne af dette påvirker både patienter og sundhedspersonale, og det kræver en mere langsigtet og visionær planlægning af arbejdsstyrken inden for sundhedssektoren. I Danmark er vi så småt begyndt at se konsekvenserne af denne personalemangel ved udskudte behandlinger, længere ventelister og længere kørsel til praktiserende læger i landdistrikter. Andre steder i Europa står det værre til. I Portugal har manglen på gynækologer resulteret i, at fødende kvinder i situationer må henvises til hospitaler langt væk, hvilket på ulykkeligvis resulterede i et spædbarns dødsfald i 2022. Og i Grækenland var Santorini uden en anæstesilæge i en længere periode, da den eneste på øen gik på pension som 72-årig, hvilket betød, at de fleste operationer på øen var udelukket.

- **Moderaterne ser positivt på, at vi på EU-plan iværksætter tiltag, der gør det nemmere for sundhedspersonale at tage arbejde, enten periodevis eller permanent, i andre EU-lande, på lige fod med, at vi ønsker at gøre det nemmere for kvalificeret sundhedspersonale fra tredjelande at søge job i de europæiske sundhedsvæsnere.**

Global sundhedstrussel om antibiotikaresistens kræver europæisk handling

Når medlemslandene arbejder sammen og koordinerer deres indsats, kan vi effektivt tackle sundhedsudfordringerne i Europa, og potentielt i resten af verden. COVID-19 var et godt eksempel på, at vi i EU evner at handle hurtigt på vigtige sundhedsområder, når det gælder.

Antibiotikaresistens (AMR) kaldes den stille pandemi, fordi den indtil nu har fået for lidt politisk fokus, det voksende globale problem taget i betragtning. Det er en resistenskrise, der truer vores sundhedssystemer, miljø og de kommende generationers helbred.

WHO advarer om en post-antibiotisk-æra, hvor selv banale infektioner kan tage livet af os, fordi bakterier og svampe udvikler resistens i en fart, vi ikke kan følge med i. Udviklingen af antibiotika går for langsomt, og mange lande bruger antibiotika for ukritisk.

I dag dør der på verdensplan omkring 1,7 millioner mennesker hvert år, fordi man ikke kan behandle deres infektioner med effektivt antibiotika. Det vurderes af sundhedsmyndighederne, at det tal vil vokse til alarmerende 10 millioner mennesker årligt i 2050, hvis ikke vi får løst udfordringen. Til sammenligning er det lige så mange, som man forventer vil dø af kræft.

Antibiotikaresistens vil i fremtiden lægge et endnu større pres på vores i forvejen belastede sundhedsvæsnere. Hvis vi skal have et robust og velfungerende sundhedsvæsen om 10 eller 30 år, skal vi på med arbejdshandskerne.

- **Moderaterne ser med stor bekymring på antibiotikaresistens som en trussel mod befolkningens sundhed, og ønsker og støtter en ambitiøs strategi, hvor vi forpligter hinanden på at leve op til de højeste standarder, så antibiotika også i fremtiden kan anvendes i behandlingen af alvorlige infektioner.**

Etisk og forsvarlig brug af sundhedsdata kan styrke sundheden

Vi er ikke tilstrækkeligt gode til at udnytte data og dele sundhedsinformation. Digitalisering er afgørende for en proaktiv sundhedssektor i EU. Vi skal harmonisere systemer og fremme udviklingen, herunder pulje kliniske forsøg og styrke udveksling af viden og erfaring. Ved at samarbejde om forskning og samtidig sætte skub i udviklingen af innovativ brug af data, kan vi styrke vores evne til at imødekomme de udfordringer, vi står over for.

Men et spørgsmål, der opstår, er, hvordan vi kan sikre ensretning af vores data samtidig med, at vi bevarer tilliden til, at det er sikkert at dele dem med hinanden på tværs af EU-landene. Det kræver, at den enkelte borger oplever at individuelle sundhedsdata er beskyttet. GDPR –forordningen og national lovgivning giver borgerne det værn. Det er dog i den henseende nødvendigt, at EU-landene på tværs løbende fortolker og anvender GDPR ens, så der ikke opstår usikkerhed om rækkevidden af beskyttelse af personlige data.

Udover, at befolkningen skal kunne have tillid til, at den enkeltes sundhedsdata håndteres korrekt, skal befolkningen også kunne have tillid til, at håndteringen af udveksling af store datamængder på tværs af EU-lande foregår på en forsvarlig måde. Altså tillid til at store mængder af sundhedsdata ikke kompromitteres med vished om, at sundhedsdata anvendes til de rigtige formål. Det handler blandt andet om, at data skal opbevares på en sådan måde, at de ikke kan tilgås af personer eller organisationer for hvem, det ikke vedrører. Det er helt essentielt, at sundhedsdata anvendes i den kontekst, de er indsamlet. Vi skal finde den rette balance mellem at dele data og respektere borgernes rettigheder. Fælles løsninger er komplekse og kræver hårdt arbejde og høje ambitioner.

- **Moderaterne vil arbejde for og støtter igangværende initiativer for at deling af sundhedsdata på tværs af EU kan forbedre forebyggelsen og behandlingen af sygdomme for den enkelte borger. Delingen af sundhedsdata skal ske så der er tillid og transparens omkring, hvorfor og med hvilket formål, der deles data.**

En aldrende befolkning kalder på teknologiske løsninger

Velfærdsteknologi spiller en central rolle i fremtidens velfærdssystemer, og vi mener, at EU bærer et stort ansvar for at fremme udviklingen af velfærdsteknologi. En af Moderaternes målsætninger er at sikre en værdig alderdom. Velfærdsteknologi spiller en afgørende rolle i at opnå det mål. Ved at turde gribe de teknologiske løsninger, kan vi øge ældres selvstændighed og livskvalitet. Vi skal i Europa være ambitiøse og prioritere forskning, udvikling og implementering af velfærdsteknologi. Det skal vi gøre gennem fælles initiativer, partnerskaber og sundhedsfaglig forskning, som stiler mod at skabe et økosystem, der fremmer samarbejde mellem forskere, industri, sundhedssektoren og brugerne af velfærdsteknologi.

- **Moderaterne ønsker at afsøge muligheden for, at man på tværs af flere EU-lande eller EU samlet, udvikler en velfærdsteknologi- og digitaliseringsstrategi, der giver borgerne bedre muligheder for værdig pleje.**

ET EU PÅ FORKANT OG I BALANCE

EU er de seneste årtier vokset sig større, og er nu et både socialt og økonomisk stærkt fællesskab. Økonomisk stabilitet og monetær koordination, går hånd i hånd med minimumssikrede rettigheder og beskyttelse af arbejdstagere på tværs af grænserne. Fælles løsninger i EU er de bedste og mest effektive svar på de udfordringer Europa møder i form af blandt andet skattefusk, social dumping og kunstig intelligens. Samtidig er det dog helt afgørende for os, at vi bevarer balancen mellem det, der skal vedtages på EU niveau, og det der er op til landene selv. Europæisk politik skal udformes med respekt for nationale kompetencer på blandt andet det arbejdsretlige område, og fremskridt i medlemslandene ikke må undermineres af grænseoverskridende regulering.

Et progressivt EU, der har øje for borgerens rettigheder

I EU har vi taget afgørende skridt mod en social dimension. Særligt har der været fokus på øget beskyttelse af arbejdstagerne og den enkelte borgers minimumsrettigheder. EU har blandt andet banet vejen for tiltag på uddannelses-, beskæftigelses- og sundhedsområdet, men har også været meget progressiv på ligestillingsområdet og i forhold til at sikre minoritetspersoners rettigheder. Progressive tiltag, der har skubbet flere medlemslande i den rigtige retning – inklusive Danmark.

Ligeløn er et godt eksempel på konkrete sociale fremskridt, EU har banet vejen for. EU's direktiv om ligeløn for lige arbejde lå til grund for udformningen af den første danske ligelønslov, og det har medført en række rettigheder til beskyttelse af blandt andet gravide arbejdstagere og minoritetspersoner.

Det seneste eksempel på EU's sociale engagement er den nylige indførelse af øremærket barsel og orlov til fædre. Reglerne betyder, at forældre i hele EU nu har ret til mindst fire måneders barselsorlov og også kan tage orlov for at tage sig af syge familiemedlemmer.

- **Vi vil fortsat støtte og forbedre 'den europæiske søjle for sociale rettigheder' som retningslinje for udviklingen af Europas arbejdsmarkeder og velfærdssamfund. Indre markedsfriheder må ikke gå på kompromis med vandrende arbejdstagernes ret til rimelige løn- og arbejdsvilkår. Dog er det afgørende at grænseoverskridende tiltag på social- og beskæftigelsesområdet, fortsat indføres med respekt for den danske model og de minimumsstandarder, vi allerede har sat i Danmark.**

Fælles koordinering af økonomisk politik

At EU oplever en overordnet økonomisk stabilitet, skyldes i høj grad indførelsen af euroen og central rentesætning fra den europæiske centralbank EBC. Dette fælles system har gennem årene været udsat for voldsomt pres gennem diverse økonomiske kriser i Europa som gældskrisen i Sydeuropa og finanskrisen, men har vist sig robust nok og fleksibelt nok til at stå igennem disse kriser. Systemet er stadig under udvikling og gennem de senere år også gennem store programmer med fælles låntagning i EU-landene. Danmark er en del af dette system, men er ikke en del af den fælles valuta.

Fælles spilleregler om budgetdisciplin og offentlig gældsætning, sammen med en koordineret økonomisk politik, har skabt en solid ramme, der hjælper med at forebygge og takle kriser.

- **Moderaterne støtter en fortsat styrkelse af koordineringen af de økonomiske politikker i EU. Fælles lånoptagning skal ikke anvendes til finansiering af landenes almindelige økonomiske behov, men må forbeholdes situationer, hvor der er ekstraordinære fælles behov, det kunne for eksempel være til opbygning af grænseoverskridende infrastruktur ved omlægningen af energipolitikken væk fra fossile brændstoffer.**

Regulering af kerneområderne og det indre marked

Udviklingen og reguleringen af det indre marked har været en central årsag til den økonomiske succes som EU har været for medlemslandene, også for Danmark. Reguleringen og harmoniseringen af fælles tekniske spilleregler har været intens og har gjort det muligt at skabe et effektivt og velstandsskabende handelssystem på tværs af landegrænserne.

EU har også eksporteret sin regulering til mange andre store globale handelsaktører og har dermed understøttet udviklingen af et smidigt globalt handelssystem. Gennem europæisk handel, har det været muligt blandt andet at påvirke lande udenfor EU til mindre miljøbelastende produktion og mindre kemi samtidig med, at sociale forhold for arbejdstagerne er blevet understøttet.

- **Moderaterne støtter den fortsatte udvikling af det indre marked og EU's aktive deltagelse i det globale frihandelssystem, der er af afgørende betydning for en lille åben økonomi som den danske.**
- **Vi vil arbejde for, at EU fortsat kan stå forrest som en bæredygtig union, der sætter et godt eksempel og fastholder høje standarder.**

På forkant med digitale landvindinger

Digitalisering og anvendelsen af kunstig intelligens skaber enorme økonomiske muligheder og positive forandringer inden for alle dele af det moderne samfund. Men samtidig dukker en række nye udfordringer op, ikke mindst forårsaget af disse nye teknologiske gennembrud. Ligesom mange af de velkendte gamle problemer er det karakteristisk, at disse udfordringer ikke kender grænser og ikke kan håndteres i de enkelte lande, men kræver fælles løsninger netop for også at sørge for, at den enkelte forbruger og borgers rettigheder sikres uden, at der skabes unødigt bureaukrati.

EU er gået forrest i indsatsen for at regulere områder som databeskyttelse, digitale rettigheder og anvendelsen af kunstig intelligens på trods af, at det er meget vanskeligt at regulere områder, der teknologisk udvikler sig så hurtigt.

- Moderaterne mener, at de nye teknologier skal bydes velkommen og bruges til at skabe fremskridt i vores samfund. Samtidig forholder vi os kritiske over for store monopol-lignende aktører, der dominerer udviklingen, og vi skal stille krav til dem som led i den normale demokratiske regulering af samfundet.
- Moderaterne ønsker, at EU forsat skal gå forrest og bruge sin størrelse og agt til at regulere disse komplicerede områder.
- I Moderaterne er vi ligeledes opmærksomme på, at et af de områder, der kræver særlig opmærksomhed, er beskyttelsen af børns digitale rettigheder. Vi vil i EU-regi arbejde for en fælles løsning, så vi sammen kan etablere strenge standarder for at beskytte vores børn mod skadeligt onlineindhold.

Europas fremtid skal bygges på regler, der giver mening

Igennem årene har der været kritik af, at EU nogle gange har haft tendens til at vedtage meningsløse og uforståelige regler, som efterfølgende er blevet implementeret på nationalt niveau. Nogle gange også med rette. I de senere år har fokus på problemet heldigvis haft effekt, og det ses nu sjældent, men kritikken består. En kritik, der ofte har sit udspring fra politikere med populistiske tendenser.

- Moderaterne er tilhængere af nærhedsprincippet og ønsker, at EU forsat skal overvåge og sikre respekten for dette princip.
- Moderaterne mener, at det i EU er nødvendigt til stadighed at monitorere, at systemet ikke producerer regler for reglernes egen skyld eller som følge af bureaukratiske mekanismer.
- Moderaterne mener, at beslutninger, der har direkte indvirkning på, hvordan man lever sit liv skal træffes så tæt på som muligt. I den fremadrettede udvikling af det europæiske samarbejde må der nødvendigvis være en klar adskillelse af, hvornår der kræves løsninger på europæisk plan med det udgangspunkt, at den nære velfærd, der udmøntes lokalt også skal besluttes så lokalt som muligt, nationalt såvel som i kommuner og regioner.